

Asta spune istoricul roman Tacitus, care mai spune și că germanii luau toate deciziile politice beți, pe motiv că asta îi făcea cinstiți:

Însă, de cele mai multe ori, tot la ospete pun la cale împăcarea între dușmani, încuscirile, primirea anumitor căpetenii, în sfârșit, pacea și războiul, ca și cum pentru ei niciun alt răstimp nu ar fi mai potrivit. Sau altcândva sufletul nu s-ar deschide mai bine către gânduri curate ori nu s-ar aprinde pentru cele mărețe. Germanii alcătuiesc un neam neviclean și deloc șiret. Ei își dau pe față tainele inimii, până atunci ascunse, în bucuria petrecerii; așadar, cu toții își dezvăluie tot ce au în minte. Însă a doua zi dau înapoi, încât fiecare răstimp își are rostul său. Chibzuiesc între ei, căci nu știu să se prefacă, dar hotărăsc atunci când nu pot să greșescă*.

E, desigur, o politică pe care ar trebui să o introducem în prezent, căci astfel interviurile televizate ar deveni mai distractive. De asemenea, niciodată principiul *in vino veritas* nu a fost împins mai departe. Dacă alcoolul te face să spui adevărul și politica e plină de minciuni și minci-noși, n-ar fi logic să-i umplem pe toți cu pileală, mama tuturor adevărilor? Există o logică aici, la fel cum există o logică în credințele chinezești și indiene conform cărora un conducător nu ar trebui să fie *niciodată* beat. Dacă am adopta o astfel de abordare azi, am avea cu siguranță mai multe războaie, dar măcar am ști de ce.

* Publius Cornelius Tacitus, *op. cit.*, p. 43 (n.tr.).

Tacitus mai menționează că germanii, deși își făceau propria bere, importau și vin roman. Și își beau vinul roman din pocale romane de aur. Știm asta pentru că regilor barbari le plăcea să fie îngropați cu cele mai scumpe accesorii pentru băut. Credeau că astfel le vor avea la îndemână pentru eternitate, ca să poată chefuli alături de cine știe ce zei ciudați pe care-i venerau. Credeau greșit, desigur, căci arheologii moderni continuă să-i dezgroape și să-i despartă fără milă de pocalele lor.

Așa că, atunci când Imperiul Roman a intrat în declin, s-a clătinat și s-a prăbușit, comerțul cu vin a continuat în măsura posibilităților, satisfăcând nevoile vandalilor iubitori de vin și pe ale chefliilor goți. Problema noastră e că aceste popoare erau atât de barbare, încât nu au lăsat nimic scris despre obiceiurile lor în ceea ce privește băutul. Avem mici indicii, dar în general e cam beznă. Numim această perioadă Evul Întunecat.

Unul dintre aceste mici indicii provine de la un grec pe nume Priscus, care, în 448 d.Hr., a luat cina cu însuși Attila Hunul. Fusese trimis la el într-o misiune diplomatică, căci Attila era foarte supărat din cauză că cineva îi furase prețioasele pocale romane. Le voia înapoi și, mai mult, voia să-l cunoască pe noul lor proprietar, un roman pe nume Silvanus, și să-l ucidă.

Așa că Priscus a fost trimis să calmeze situația, în compania unuia dintre cei mai violenți și înspăimântători bărbați din istorie; și, după ce a fost lăsat să aștepte o vreme, a fost invitat la un ospăț în cea mai mare casă a lui Attila, preferata lui, la ora trei.

A fost dus într-o sală mare cu mese aranjate de-a lungul pereților. Masa lui Attila era la mijloc, iar pe o platformă

aflată chiar în spatele lui se afla patul lui Attila. Războinicul era înconjurat de rudele apropiate, care păreau oricum, numai vesele nu. Fiul cel mai în vârstă al lui Attila se temea atât de tare de tatăl său, încât nu ridica privirea din pământ. Ceilalți oaspeți erau aranjați în ordinea importanței în jurul încăperii, mesenii din dreapta lui Attila fiind mai însemnați decât cei din stânga (la fel ca la un convivium roman). Priscus a fost așezat la ultima masă din stânga.

Cu toții au primit câte o cupă cu vin și, după ce au luat o înghițitură din ea (conform obiceiului), s-au așezat la locurile lor. Apoi au început închinările.

Când toți s-au așezat cum se cuvine, un paharnic i-a oferit lui Attila vin într-un vas din lemn de iederă, pe care l-a luat și a băut în cinstea celui mai însemnat bărbat din încăpere. Bărbatul astfel onorat s-a ridicat în picioare și nu se cuvenea să se așeze la loc până ce Attila nu va fi băut o parte sau tot vinul din cupă și nu îi va fi înmânat vasul paharnicului. Apoi oaspeții, ridicându-și cupele, l-au onorat în același fel, sorbind din vin și închinând. Un servitor a trecut pe la fiecare bărbat în ordinea strictă a rangului după ce paharnicul lui Attila a ieșit. După ce al doilea oaspete și apoi toți la rândul lor au fost cinstiți, Attila ne-a salutat în ordinea în care eram așezați.

Trebuie să fi durat o veșnicie; o combinație îndelungată și rigidă de teroare, plictiseală și nervi din cauza așezării la masă, cam ca la o nuntă modernă. În cele din urmă a apărut mâncarea și toți s-au pus pe mâncat și pe băut și a început ceva asemănător distracției. Cu

excepția lui Attila. Attila nu râdea niciodată. Nu făcea decât să stea acolo cu familia lui înspăimântată și să-i privească pe oaspeți mâncând de pe tăvi de argint în timp ce el mânca de pe un platou din lemn.

Apoi au fost aduși doi bufoni, un scit cu mințile rătăcite și un pitic maur, și toată lumea se prăpădea de râs, cu excepția lui Attila, care a rămas ursuz, bădăran și brutal. Soarele a apus, au fost aprinse torțe și în cele din urmă Priscus și-a dat seama că nu avea să rezolve nimic în acea seară și, „după ce am petrecut cea mai mare parte a serii la ospăț, am plecat, nemaivând vreo dorință să bem”.

Priscus s-a întors la Constantinopol să scrie cărți de istorie, iar Attila a murit în urma unei hemoragii nazale.

Băutul în mânăstiri

Barbarii băntuiau prin Europa în modul cel mai supărător cu putință. Știau că le plăcea vinul, dar nu prea aveau idee cum se fabrica. Acasă, în stepele îndepărtate, inventaseră o băutură ciudată, cumâs, obținută din lapte de iapă fermentat. Cumâsul lor se putea face pe drum. Când se opreau pentru o vreme, puteau fabrica bere din cereale. Dar pentru a face vin trebuie să cultivi cu grijă via ani la rând. Asta nu le plăcea barbarilor. Așa că apăreau, beau tot vinul, ardeau viile și apoi nu pricepeau de ce nu mai era vin. După care, foarte prost-dispuși, călăreau mai departe spre următorul oraș și o luau de la capăt.

În general, nu era un moment bun să fii un martor nevinovat și mulți oameni au decis că lucrurile nu mai

puteau continua așa. Rezultatul, într-o anumită măsură, au fost mănăstirile.

Mănăstirile erau locuri liniștite, aflate departe de orașe și, prin urmare, ceva mai sigure. Odată ce barbarii au fost convinși să devină creștini (cu numele), o mănăstire creștină era (cu numele) cel mai sigur loc în care să te retragi, să te relaxezi și să te îmbeți ca porcul.

Moda a fost inițiată de Sfântul Benedict în secolul al VI-lea. El a întemeiat câteva mănăstiri și a scris o carte de reguli. Nu erau reguli stricte, căci Benedict era un tip rezonabil. Iar regula cu numărul patruzeci ratează cu desăvârșire interzicerea băuturii.

Fiecare are darul său de la Domnul, unul are un dar, altul alt dar, și de aceea trebuie să rânduim cu mare atenție porția de mâncare a celorlalți. Cât despre vin, socotesc că fraților bolnavi le este de ajuns, datorită neputinței lor, o emină de vin, iar cei cărora le-a dat Domnul puterea de-a se înfrâna de la vin să fie siguri că-și vor avea răsplata lor.*

O emină de vin înseamnă aproximativ o sticlă din zilele noastre. Poate o idee mai puțin. Acum, știu ce credeți. E imposibil să fie destul. Dacă e o zi caldă? Dacă ți-e sete? Dacă ai nevoie de o băutură pentru că ai

* Sfântul Benedict din Nursia, *Rânduielele vieții monahale* • Sfântul Grigorie cel Mare, *Viața Sfântului Benedict din Nursia*, traducere, studiu introductiv și note de Lăcrămioara Tofan, Editura Institutului Biblic și de Misiune Ortodoxă, București, 2012, p. 121 (n.tr.).

făcut un lucru prostesc, de exemplu, exerciții fizice? Era Sfântul Benedict un monstru?

Nu era. Sfântul Benedict era un om bun și prevăzător care luase în calcul toate aceste lucruri. Regula continuă:

Dacă vreodată împrejurarea, munca mai grea sau arșița verii ar cere să li se dea mai mult vin, acest lucru rămâne la aprecierea avei, dar să fie totdeauna cu luare-aminte ca nu cumva să bea pe săturate ori să se ajungă la beție*.

Aveai de ales între a intra într-o mănăstire benedictină și a sta acasă, ca să fii violat și prădat de toți vizigoții care treceau pe acolo. Nu e de mirare că mănăstirile au înflorit. Și Benedict nici măcar nu credea că vinul ar fi trebuit să fie obligatoriu pentru călugări sau măcar că era un lucru de admirat.

Noi știm că monahul n-ar trebui să bea deloc, însă, pentru că în vremurile noastre este cu neputință să-i convingem pe frați să nu bea deloc, le îngăduim totuși să guste vin din când în când, dar în așa fel încât să nu bea pe săturate, ci cu dreptă măsură, căci vinul îi duce la cădere până și pe cei mai înțelepți oameni.**

Alte ordine monastice nu erau la fel de explicite cu privire la rația de vin, dar reieșea clar din regulile împotriva beției că vinul era disponibil – reguli aspre, care te pedepseau dacă te îmbătați în așa hal încât nu te mai puteai ridica în

* *Ibidem.*

** *Ibidem.*